

M-27/2015 Álit 29. október 2015 – Endurupptaka á M-91/2014

Álit kærunefndar lausafjár- og þjónustukaupa

Hinn 29. október 2015 gaf kærunefnd lausafjár- og þjónustukaupa svohljóðandi álit í málinu nr. M-27/2015:

I

Álitaefni og kröfugerð

Hinn 25. mars sl. óskaði Y, hér eftir einnig nefnt seljandi, eftir endurupptöku máls kærunefndarinnar nr. M-91/2014. Varðaði málið þvottavél sem X, hér eftir einnig nefndur álitsbeiðandi, keypti af seljanda og taldi gallaða. Krafðist álitsbeiðandi skaðabóta.

II

Málsmeðferð kærunefndarinnar

Álitsbeiðni í máli nr. M-91/2014 barst kærunefndinni hinn 30. október 2014. Með bréfi, dags. 31. október 2014., gaf kærunefndin seljanda kost á andsvörum og frest til þess að skila þeim til 14. nóvember 2014. Engin andsvör bárust nefndinni og veitti kærunefndin því álit sitt í málinu hinn 20. mars 2015. Hinn 25. mars barst bréf frá seljanda þar sem hann óskaði eftir endurupptöku málsins benti réttilega á að sér hefðu aldrei borist bréf kærunefndarinnar með boði um að veita andsvör í málinu, en bréf nefndarinnar höfðu, fyrir mistök, verið send öðru félagi, með svipuðu nafni og seljandi. Var málið endurupptekið með bréfi til aðila máls, dags. 30. mars sem mál nr. M-27/2015. Bárust andsvör seljanda hinn 13. apríl. Með bréfi, dags. 14. apríl, var álitsbeiðanda gefinn kostur á að gera athugasemdir við andsvörin og frestur til þess til 28. apríl. Engin frekari gögn bárust nefndinni. Með bréfi, dags. 13. október, var aðilum tilkynnt að kærunefndin hefði tekið málið til afgreiðslu.

III

Málavextir og rökstuðningur álitsbeiðanda

Í álitsbeiðni og gögnum sem henni fylgdu kemur fram að hinn 2. ágúst 2012 keypti álitsbeiðandi þvottavél af gerðinni Whirpool 1400sn af seljanda fyrir kr. 80.000. Mun álitsbeiðandi ekki hafa byrjað að nota þvottavélina fyrr en um ári eftir kaupin. Eftir um árs notkun fór lega í þvottavélinni og mun ekki svara kostnaði að gera við vélina. Leitaði álitsbeiðandi til seljanda sem bauð honum aðra þvottavél til kaups á niðursettu verði. Segir álitsbeiðandi að jafnframt hafi komið fram að vél hans væri sú þriðja sem seljandi hefði fengið í hendurnar aftur með bilaða legu og að sennilega hafi legan farið vegna þess að of mikill þvottur var ítrekað settur í vélarnar. Telur álitsbeiðandi að þvottavélin sé haldin galla og krefst skaðabóta úr hendi seljanda.

Meðfylgjandi álitsbeiðni er kvittun fyrir kaupum á þvottavélinni.

IV

Andsvör seljanda

Í andsvörum seljanda kemur fram að málið varði bilun á þvottavél eftir notkun í á þriðja ár. Bilun í legu eftir svo langan tíma telur seljandi að sé aldrei hægt að heimfæra á verksmiðjugalla og þar af leiðandi 5 ára kvörtunarfrest, enda hefði bilunin komið fram mun fyrr, hefði svo verið. Segir seljandi að legur í þvottavél geti bilað af margvíslegum ástæðum sem tengist notkun á vélinni, án þess að framleiðslugalli komi nokkuð þar nærri, t.a.m., en ekki einskorðað við, ef vélin er ofhlaðin eða ekki still rétt á gólfu eða undirlag óstöðugt. Telur seljandi því ósanngjarnt að ætla að söluaðili eigi að bera ábyrgð á íhlutum þvottavéla, þar sem ending þeirra sé háð notkun. Þetta sé í samræmi við þá venju sem sé á hinum Norðurlöndunum, t.d.

Noregi þar sem sambærileg löggjöf sé og á Íslandi. Þar geti í hlutir þvottavél sem ending er háð notkun aldrei fallið undir 5 ára kvörtunarfrest, t.a.m. dæla, tromla og legur. Að lokum vísar seljandi til máls kæruneftdarinnar nr. M-91/2011.

V

Niðurstaða kæruneftdarinnar

Kæruneftnd lausafjár- og þjónustukaupa telur að ágreiningur álitsbeiðanda og seljanda falli undir valdsvið neftdarinnar, sbr. lög nr. 87/2006 um breytingu á lögum um lausafjárkaup, lögum um þjónustukaup og lögum um neytendakaup og 1. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 766/2006 um kæruneftnd lausafjár- og þjónustukaupa. Ágreiningur aðila fellur undir nr. 48/2003 um neytendakaup.

Seljandi hefur ekki sent kæruneftndinni andsvör og verður að því er atvik málsins varðar að byggja á því sem kemur fram í þeim gögnum sem álitsbeiðandi hefur sent neftndinni.

Eins og að framan er rakið keypti álitsbeiðandi þvottavél af gerðinni Whirpool 1400sn af seljanda hinn 2. ágúst 2012 fyrir kr. 80.000. Um tveimur árum eftir kaupin, en aðeins ársnotkun, bilaði þvottavélin. Mun bilunin vera fólgin í því að lega í þvottavélinni gaf sig. Mun ekki svara kostnaði að gera við vélin. Mun seljandi hafa hafnað því að afhenta álitsbeiðanda nýja þvottavél eða koma að öðru leyti til móts við hann en með því að veita honum afslátt af kaupverði nýrrar þvottavélar.

Óháð yfirlýsingum seljenda um ábyrgð í lengri eða skemmri tíma, með þeim skilyrðum sem seljendur setja í þeim yfirlýsingum, geta neytendur skv. 27. gr. laga nr. 48/2003 um neytendakaup kvartað undan galla á söluhlut innan þeirra tímamarka sem kveðið er á um í greininni, þ.e. eftir atvikum inna tveggja eða fimm ára. Lög nr. 48/2003 eru, skv. 3. gr. laganna, ófrávíkjanleg og geta ábyrgðaryfirlýsingar seljanda ekki haft nein áhrif á áðurneftnda tímafresti. Ekki kemur fram í álitsbeiðni hvenær álitsbeiðandi kvartaði undan galla við seljanda og liggur því ekki fyrir hvort það hafi verið gert fyrr en með álitsbeiðni þessari, hinn 30. október sl., þ.e. 2 árum og tæplega 3 mánuðum eftir að kaupin fóru fram. Í 2. mgr. 27. gr. laganna segir m.a.:

„Ef neytandi leggur ekki fram kvörtun innan tveggja ára frá þeim degi er hann veitti söluhlut viðtöku getur hann ekki borið gallann fyrir sig síðar. Ef söluhlut, eða hlutum hans, er ætlaður verulega lengri endingartími en almennt gerist um söluhluti er frestur til að bera fyrir sig galla fimm ár frá því að hlutnum var veitt viðtaka.“

Þar sem ekki liggur annað fyrir en kvartað hafi verið undan galla á þvottavélinni rúmum tveimur árum eftir kaupin þarf því að meta hvort umrædd þvottavél sé söluhlutur sem „er ætlaður verulega lengri endingartími en almenn gerist um söluhluti“ í skilningi framanrakinnar 2. mgr. 27. gr. Í skýringum við greinina, sem fylgdu með frumvarpi til laga nr. 48/2003 um neytendakaup segir m.a. um þetta atriði:

„Mat á því hversu langur endingartími söluhlut er ætlaður er unnt að byggja á því mati sem fram fer skv. b-lið 2. mgr. 15. gr. frumvarpsins. Því þarf m.a. að líta til þess hvers neytandi mátti vænta við kaup á slíkum hlut. Framleiðendur söluhluta hafa ólík markmið við framleiðslu hluta hvað varðar endingartíma þeirra. Endurspeglast þetta m.a. í verði og markaðssetningu hlutanna. Ef vafi er um það hversu langan endingartíma hlut er ætlað að hafa er rétt að vafinn falli fimm ára reglunni í hag. Með endingartíma söluhlutar er átt við það hvað hlutnum er ætlað að virka lengi á viðunandi hátt. Til dæmis fellur það að hlutur verði úreltur vegna tækniframfara ekki undir ákvæðið. Áætlaður endingartími söluhlutar er byggður á venjulegri notkun.“

Af framanröktu má ráða að mat á því hvort söluhlutur falli undir 2 eða 5 ára kvörtunarfrest tekur m.a. til væntinga neytanda um endingu, vörunnar auk markmiða framleiðenda hvað varðar endingu, sem m.a. endurspeglast í verði og markaðssetningu á

hlutnum. Kaupverð umræddrar þvottavélar var kr. 80.000, sem verður að teljast nokkuð eðlilegt verð fyrir venjulega þvottavél. Alla jafna má telja að neytendur geti haft væntingar til þess að þvottavél sem keypt er á eðlilegu verði endist í töluverðan tíma. Í ljósi þess að í framanröktum skýringum er gefin sú leiðbeining að vafi um endingartíma eigi að hafa það í för með sér að vara verði felld undir fimm ára regluna frekar en tveggja ára. Telur kærunefndin því að ganga megi út frá því að álitsbeiðandi hafi getað kvartað undan galla á umræddri þvottavél í fimm ár frá því kaupin fóru fram. Kvartaði álitsbeiðandi því undan galla á þvottavélinni í tæka tíð í skilningi 2. mgr. 27. gr. laganna. Rétt er að benda á að 2 eða 5 ára frestur til að kvarta undan galla, jafngildir ekki 2 eða 5 ára ábyrgð seljanda á söluhlutnum.

Í 15. gr. laga um neytendakaup er fjallað um hvaða eiginleika söluhlutur þarf að hafa. Í a-lið 2. mgr. 15. gr. segir að söluhlutur skuli „henta í þeim tilgangi sem sambærilegir hlutir eru venjulega notaðir til“. Í b-lið 2. mgr. segir svo að söluhluturinn skuli „hafa þá eiginleika til að bera sem neytandinn mátti vænta við kaup á slíkum söluhlut að því er varðar endingu og annað“. Í a-lið 1. mgr. 16. gr. laganna kemur fram að söluhlutur teljist gallaður ef hann er ekki í samræmi við þær kröfur sem fram koma í 15. gr. Söluhlutur telst þó ekki gallaður nema gallinn sé „hvorki sök neytanda né stafar af aðstæðum sem hann varða“ eins og segir í 1. mgr. 26. gr. laganna.

Í athugasemdum í lagafrumvarpi með a-lið 2. mgr. 15. gr. segir eftirfarandi:

„Í a-lið 2. mgr. er sá áskilnaður gerður að hlutur skuli henta í þeim tilgangi sem sambærilegir hlutir eru venjulega notaðir til. Söluhlutur skal því fullnægja ákveðnum almennum lágmarksskilyrðum hvað eiginleika varðar. Það er hins vegar ljóst að ólíkir hlutir geta verið mismunandi að gæðum án þess þó að sá lakasti teljist gallaður. Verður að taka sanngjarnt tillit til ýmissa atvika við kaupin við mat í þeim efnum.“

Í athugasemdum í lagafrumvarpi með b-lið 2. mgr. 15. gr. segir eftirfarandi:

„Svar við spurningunni um hvaða eiginleika neytandinn mátti vænta að söluhlutur hefði verður ekki byggt á væntingum einstakra neytenda. Þannig gæti neytandi með óeðlilega miklar væntingar ekki haldið því fram að söluhlutur væri gallaður þar sem hann væri ekki í samræmi við væntingar hans. Þess í stað byggist mat á því hvort hlutur sé gallaður á t.d. samningnum, verði hlutar eða upplýsingum sem gefnar voru við kaupin.“

Þó kærunefnd lausafjár- og þjónustukaupa geti fallist á með álitsbeiðanda að bagalegt sé að þvottavél bili aðeins rúmum tveimur árum eftir að hún er keypt, telur nefndin engu að síður að ekki hafi verið sýnt fram á að vélin hafi í raun verið haldin galla. Eðli bilunarinnar er þess eðlis að hæglega getur komið til þess að slík bilun verði án þess að galli hafi verið til staðar á þvottavélinni. Eins og segir í andsvörum seljanda og kærunefndin telur að taka megi undir, getur ýmislegt valdið því að skipta þurfi um legur í þvottavél á nokkurra ára fresti. Ekki er hægt að fallast á að þegar svo stendur á sé hægt að heimfæra það til framleiðslugalla án nægilegrar vissu þar að lútandi. Þegar af þessum ástæðum telur kærunefndin að hafna beri kröfum álitsbeiðanda í málinu.

VI
Álitsorð

Kröfum álitsbeiðanda, X, er hafnað.

Pétur Örn Sverrisson
formaður

Jón Rúnar Pálsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir